

navnlig fra Communalbestyrelsen her i Kjøbenhavn, men ligesom ogsaa gjennem private Foreninger, bragt et ikke ringe Skridt fremad. See vi hen til de Elementer, der ere tilstede, til med Alvor og Omhu at kunne behandle den, saa ere Forholdene, idetmindste efter mit Kjendskab dertil, saaledes, at der ikke fra nogen Side vil savnes de Kræfter, der ere fornødne, for at den kan blive betragtet fra alle Sider. Naar vi nu lægge Mærke til, hvilken Vægt det maa have, ligesom et forventende Regjeringsforslag, hvorom der endnu ikke herfter nogen bestemt Plan eller Mening, med Hensyn til, hvorledes det skal bringes tilveie, at der fra Folkethingets Side bliver, ved det Udvalg, der formeentlig kan nedfattes allerede nu efter 1ste Behandling, leveret et vel overveiet Forslag, som grunder sig paa det nu indleverede Lovudkast, saa vil man, troer jeg, see, at det vil have en meget betydelig Indflydelse, og det er kun med Hensyn dertil, at jeg meget vil tilraade, isærdeleshed da Ministeriet ikke har fraraadet, men snarere tilraadet det Samme, at vi lade denne Sag gaae videre, lade den gaae den naturlige Veie, — og nedsatte et Udvalg, hvorom der imidlertid nu ikke er Tale.

D. Müller: Jeg tillader mig for det Første at bemærke, at der endnu forekommer mig at være megen Uklarhed i denne Sag paa dens nærværende Standpunct, thi man veed ikke rigtig, om det foreliggende Forslag skal behandles alvorligt som et Lovforslag, det vil sige, at Thinget giver sin Mening tilkjende om det, og at det derpaa gaar til Lands-thinget samt deraf videre til Regjeringen, eller om man kun vil have en Slags Betænkning. Jeg for min Deel finder, at Discussionen ikke er kommen videre i den Henseende; dog synes det at være idetmindste den ærede Proponents Mening, at han vil have Sagen behandlet ganske alvorligt som Lovforslag. Endvidere maa jeg tilstaae, at det forekommer mig at være et overmaade vanskeligt Arbejde, at skulle afgive Betænkning over Noget, der kun er et Stykke, og hvorover man virkelig ikke kan have nogen begrundet Dom, uden at man veed, hvorledes det Dvrigt bliver. En saa stor Handelsfrihed

paa Landet, som den foreslaaede, vil efter min Overbeviisning være en Uting og vil staae i den mest skærende Contrast til, hvad der nu gjælder om Haandværksdriften paa Landet. Der kunde Intet være saa unaturligt som at lade de herom bestaaende Indskrænkninger vedblive, idet nemlig nu de Haandværkere, der bosatte sig paa Landet, skulle, paa saa Undtagelser nær, dertil have Overøvrighedens eller Ministeriets Tilladelse, og de, som faae en saadan, ikke maae arbejde for Kjøbstæderne, og kun med deres egne Hænder, ikke med Svende og Dreng, paa samme Tid, som man indførte denne ubegrændsede Ret for de Handlende. Jeg skal dernæst bemærke, at der ikke eksisterer en saa ringe Handelsfrihed paa Landet, som jeg troer, at den ærede Rigsdagsmand antager. Jeg skal i den Henseende blot anføre, at Placaten af 23de April 1845 tillader Landmændene at opkjøbe alle Slags Naturalproducter af Landbrug, Kreaturhold, Havedyrkning og Fiskeri samt alle Slags Skoeffecter og Tørv. Denne Tilladelse bliver ogsaa anvendelig, uagtet hine Producter have modtaget nogen Bearbejdelse, naar samme ikke ligger udenfor Grændserne af Landbos og Huusflid; som Følge heraf maa t. Ex. Smør, Ost, saltet og røget Kjød, Flest, endvidere Kalk, Tag- og Muursteen m. m. kunne opkjøbes. Da det nu deraf ikke kan anses tvivlsomt, at den Mand, som opkjøber paa Landet, ogsaa maa sælge ud igjen paa Landet (Tscherning: „Nei, det taales ikke“) — naar den ærede Proponent siger, at det ikke taales, saa maa jeg dertil svare, at dette maaskee er en udbredt Mening. Jeg skal imidlertid være istand til at godtgjøre, at min Anskuelse herom er den rigtige. I det Dieblif altsaa, at det er tilladt, saa synes mig virkelig, at der kan etableres en meget udbredt Handel paa Landet med Landmandens Producter. Jeg troer ikke, at her er Stedet at indlade sig paa juridiske Discussioner, men skal blot henlede Opmærksomheden paa Collegialtidenden for 1844, Side 642, hvor det af mig Anførte udtrykkelig vil findes udtalt i Motiverne til hiin Lov, og naar den ærede Proponent vil eftersee en Høiesteretsdom, som findes i Collegialtidenden for 1835 Side 158, saa vil han finde, at det er rigtigt, hvad jeg